

Saupstad skole

"Det må en hel landsby til for å oppdra et barn..."

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 26.10.2015

Saupstad skole og SFO

Saupstad skole har om lag 255 elever og er en av tre mottaksskoler for barnetrinnet i Trondheim. Skolens elever snakker over 30 språk. Drøyt 140 elever går på småtrinnet.

Det er ca. 90 barn fra 1.-4. trinn på SFO. Tallet har doblet seg på fjerde år etter bevisst jobbing med å heve kvaliteten på tilbudet og få opp rekrutteringen.

SFO-personalet representerer et stort mangfold i kompetanse, erfaring og alder. SFO-personalet omfatter én fagleder, ti fagarbeidere og to baseledere. Det er også tre lærlinger tilknyttet SFO. Stort sett alle har 100 prosent stilling og jobber både skole og SFO.

Casebeskrivelse

I caset fra Saupstad skole beskriver vi kvalitetsfaktorene:

- sammenheng og samarbeid mellom skole og SFO
 - dialog med foreldre
 - innholdet i SFO
-

Casebeskrivelsen er basert på sluttrapporter og sluttpresentasjon for prosjekt Helhetlig skoledag og intervju med fagleder SFO.

1. Kvalitetsfaktor: Sammenheng og samarbeid mellom skole og SFO

1.1 Saupstad skole – en samfunnsmodell

Gjennom en lengre prosess som har involvert både personalet, elever og foresatte over tid, har Saupstad skole utviklet det de kaller en samfunnsmodell. Modellen bygger på Saupstad skoles erfaringer fra forsøk med utvidet skoledag 2007-2008 og erfaringene fra prosjektdeltakelsen i Helhetlig skoledag. Med samfunnsmodell mener de at skolen er en del av lokalsamfunnet og at lokalsamfunnet er en del av skolen. Ved Saupstad skole vektlegger de medvirkning og sammenheng i alle ledd. Skolen har fokus på demokratisering der barna tar et aktivt samfunnsansvar. Skolens elevråd har vært spesielt aktive. Saupstad har opplevd at jevnlig prosesser rundt mål for arbeidet med ulike aktører i skolemiljøet og lokalsamfunnet har ført til en felles forståelse og motivasjon for arbeidet.

1.2 Suksesskriterier i arbeidet

Gjennom sine erfaringer vil Saupstad skole løfte frem følgende suksessfaktorer for endringsarbeidet:

- Utvikling av en bærekraftig modell – en samfunnsmodell
- Positiv støtte fra skoleeier, som har bidratt med kritisk refleksjon og dialog underveis
- Medvirkning i alle ledd
- Helhet, variasjon og kvalitet i skole og SFO
- Riktig kompetanse til riktig tid
- Felles kompetanseheving og mål i hele personalet

1.3 Ledelse, oppfølging og forankring i organisasjonen

Saupstad SFO opplever at de har hatt en engasjert skoleeier i ryggen som har stilt kritiske spørsmål, utvidet perspektivet til de ansatte og fulgt tett opp hele veien. Skoleleder og skolens ledelse har jobbet målbevisst for å skape endring i organisasjonen. SFO-leder understreker viktigheten av det å ha en tydelig leder, slik rektor ved Saupstad skole har vært, for lykkes i forankrings- og endringsarbeid. En retningsgivende visjon, tydelige mål og vilje til å følge dem er avgjørende suksessfaktorer for å lykkes i å skape varige endringer.

1.4 Medvirkning i alle ledd

Saupstad skole understreker at endringsarbeid tar tid. Det krever en solid jobb for å forankre endringene i resten av organisasjonen, både på skolen og SFO. Ved Saupstad skole har de brukt mye tid på å sikre at alle ledd er med. SFO-leder utdyper: «Vi har opparbeidet oss en samarbeidskultur på tvers over lang tid. Samarbeidet omfatter barn og foreldre, skole og SFO, nærmiljøet osv. Vi har ikke samarbeid for enhver pris: vi må ha et mål for hvorfor vi skal samarbeide og hva vi skal samarbeide om, en felles forståelse der.» Saupstad har over lang tid opparbeidet seg mange gode samarbeidsaktører i nærmiljøet. I Trondheim kommune er det også en del av lederavtalen at lederne skal samarbeide med minst en samarbeidsaktør i nærmiljøet.

1.5 Kulturelt mangfold

Saupstad skole er mottaksskole for barnetrinnet i Trondheim. Det vil si at de tar imot nyankomne innvandrere, flyktning- og asylsøkerbarn. Barna får et mottakstilbud hos Saupstad med vekt på norskopplæring. Saupstad skole har et faglig veileder- og koordineringsansvar for Trondheim kommune på det minoritetsspråklige feltet.

Ved Saupstad SFO er de stolte av det kulturelle mangfoldet på skolen. De ser på en flerkulturell skole som en positiv ressurs i alt læringsarbeid ved skolen.

1.6 Riktig kompetanse til riktig tid

Ved Saupstad skole har de fokus på riktig kompetanse til riktig tid. Skole og fritid har avklarte, tydelige ansvarsområder. SFO-ansatte er eksperter på fritid og lek som innfallsvinkel, lærere er eksperter på opplæring i forhold til Kunnskapsløftet. Personalet drar nytte av hverandre og hverandres kompetanse i den helhetlige skoledagen.

Saupstad har sikret kompetanseheving for SFO-personalet gjennom samarbeid med flere aktører, som videreutdanning gjennom Høgskolen i Hedmark, Nasjonalt senter for skriving, fysisk aktivitet gjennom Kolstad fotball og håndball, og veiledning av Webster-Stratton spesialteam (De Utrolige Årene) gjennom Barne- og familietjenesten.

1.7 Felles kompetanseheving for personalet

Felles kompetanseheving for hele personalet, både skole og SFO, har vært særlig vektlagt ved Saupstad skole. Nasjonalt Senter for Skriving har kurset og veiledet de ansatte ved skolen der noen deler har vært felles for skole og SFO, og noen deler har bestått av fordypning innenfor de feltene som er særlig relevante for de SFO-ansatte. Dette handler primært om å bruke leken som verktøy i språkutviklingen. SFO-leder mener kursingen har gjort de ansatte ved SFO mye mer bevisst på hvordan de kan integrere språkopplæring i hverdagen, blant annet gjennom å benevne alt de gjør i daglige aktiviteter. I tillegg har de laget et skriverom med språkstimulerende materialer og en egen postkasse. SFO-lederen ved Saupstad er opptatt av å fremheve SFOs egenart: «Vi er ikke en «skole light». Det er ingen motsetning mellom lek og læring. Språk er en viktig forutsetning for sosial kompetanse, så det er en viktig del av det vi gjør her. Vi legger til rette med utstyr som whiteboard, tavler, farger og så videre, og så er det barna selv som velger å bruke det. Gjennom bevisste voksne får vi mye gratis, og er med på å understøtte det arbeidet som skjer i skolen. Men i SFO er leken som metode viktig.»

1.8 Evalueringer

Saupstad skole og SFO bruker systematiske evalueringer som et verktøy for å nå sine mål. Tilbakemeldinger fra foreldre og barn er et viktig ledd i evalueringene.

Etter avslutningen av prosjekt Helhetlig skoledag gjennomførte Saupstad skole en evaluering av organisering av skoledagen. Foreldrene fikk et skjema å fylle ut som berørte frokostordningen, leksehjelp på skolen,

leksearbeid hjemme, fargerik fritid og SFO. Foreldrene ble oppfordret til å involvere barna i utfyllingen av skjemaet. Saupstad skole opplevde at de fikk mange reflekterte og positive tilbakemeldinger fra foreldrene. «Vi kan aldri måle oss mot andre enn oss selv. Vi evaluerer egentlig alt vi gjør, og har fått gode indikatorer på at det vi gjør, fungerer,» sier SFO-leder.

I evalueringene vektlegger Saupstad skole også resultatene fra nasjonal foreldreundersøkelse, elevundersøkelsen, elevsamtaler, elevevalueringer, nasjonale prøver og kartlegginger, nasjonalt tilsyn. Saupstad ser også på rekrutteringen til SFO og oppmøte på foreldremøter som indikatorer på kvalitetsutvikling.

2. Kvalitetsfaktor: Dialog med foreldre

2.1 SFO og skole samarbeider om dialogen med foreldrene

SFO-leder ved Saupstad skole er med på alle foreldremøtene fra 1. -4. trinn, og SFO-ansatte er med på samtaler med foreldrene ved behov. Kontaktlærerne ved skolen har et utvidet ansvar for det enkelte barn, og er pliktig å innhente opplysninger om barnet også sosialt, inkludert hvordan de er på SFO.

2.2 Forventningsavklaring for foreldrene

Saupstad skole er opptatt av å stille tydelige krav til foreldrene samtidig som de har fokus på medvirkning det de kaller empowerment. Rektor kaller inn til obligatoriske foreldremøter. Dersom noen ikke møter opp, følges foreldrene opp med samtaler - med tolk ved behov - der de får beskjed om hva som kreves av foreldrene. SFO-leder utdyper: «På samme måte som vi lager klare avtaler om samarbeid med aktører i nærmiljøet, trenger vi også en slags avtale mellom foreldrene og skole/SFO om hva som forventes av dem, og hva de kan forvente tilbake.»

Saupstad skole arrangerer jevnlig dialogmøter for flerspråklige foreldre. Møtet skjer i samarbeid med foreldrerepresentanter, morsmålslærere, helsesøster og flerspråklig informasjons- og dialogsenter. Spørsmål som tas opp i møtene, er: Hva gjør jeg for å støtte mitt barn i skolen og på fritiden? Hvordan bruke det å leve i to kulturer positivt i barnas utvikling? Hva forventer skolen? Skolen er opptatt av å formidle kunnskap til foreldrene om hva som skal til for at barna lærer. Møtet tar utgangspunkt i temaer som foreldrene er opptatt av: fritid, lekser, helse, matpakke, språkstimulering, SFO, bursdager, morsmålsopplæring, særskilt norsk.

2.3 Informasjon til foreldrene

SFO sender ut [månedspaner \(pdf\)](#) og [ferieprogrammer \(pdf\)](#) både på papir, e-post og It's Learning, slik at foreldre og foresatte kan få informasjon om SFO på den måten som passer dem. SFO-leder er opptatt av å synliggjøre alt som foregår på SFO i gjennomarbeidede planer.

SFO-leder bistår også minoritetsspråklige foreldre i daglige praktiske utfordringer som å fylle ut søknad om søskenmoderasjon.

3. Kvalitetsfaktor: Innholdet i SFO

3.1 En variert SFO-dag

Ved Saupstad SFO har de som mål å lage god sammenheng i dagen mellom fri lek og styrte aktiviteter. De legger vekt på å utarbeide gode timeplaner som bevisst ivaretar variasjon i hele dagen mellom læring, måltid, fysisk aktivitet og lek gjennom elevstyrte og voksenstyrte aktiviteter. Dagene er organisert slik at de har en fast rytme hvor alle elever har et tilbud i skoledagen som inneholder ulike stasjoner på fysisk aktivitet ute og valgfag fra 3. – 7.trinn. Elevmedvirkning er særlig vektlagt. I tillegg er leksehjelp et tilbud til alle elever. SFO er en lærestøttende arena med vekt på språkstimulering, der lek og medvirkning er de viktigste innfallsvinklene til arbeidet. I planleggingen og gjennomføringen av aktiviteter trekker de veksler på kompetansen og interessene til egne ansatte, så vel som eksterne aktører.

3.2 Fargerik fritid - samarbeid med lokalmiljøet

Gjennom deltakelse i prosjekt Helhetlig skoledag og arbeidet med Saupstadmodellen, har skolen blitt en synlig aktør i lokalsamfunnet. Saupstad skole har fått på plass et økende, stabilt og forpliktende samarbeid med aktører i lokalmiljøet om det de kaller fargerik fritid og aktiviteter på SFO. I nabolaget har de idrettsanlegg, svømmehall, skoler, barnehager, bibliotek, sykehjem, kirke, kafé, utmark, frivillige lag, organisasjoner og mange fritidstilbud.

Fargerik fritid er en ordning med valgfag fra 3.-7. trinn som skal bidra til en rekke positive faktorer i barnas hverdag: medvirkning og mestring, variasjon i skoledagen, nye læringsarenaer, rollemodeller og aldersblanding. Fargerik fritid er lagt inn som en del av skoledagen og er gratis for alle, og gjennomføres med personale fra både skole og SFO i tillegg til eksterne aktører. Ordningen er en del av skolehverdagen, men administreres av SFO-leder (som formelt har tittel som fagleder SFO). SFO-leder oppfatter at ordningen er unik for Saupstad skole. Skolen benytter personalets særinteresser ved gjennomføringen av aktivitetene i fargerik fritid.

3.3 Samarbeid med nærmiljøet

Saupstad SFO har knyttet tett samarbeid over tid mellom barnehager, skoler og SFO i bydelen gjennom prosjekter som «bedre språk» og samarbeid med Skrivesenteret (NSS). Kolstad og Saupstad SFO er sammen i ferier og har tilnærmet helårsåpent. SFO-leder oppgir at samarbeidet har blitt enda bedre de siste årene, der lærerne har hatt kursing sammen, tatt med barna på felles turer og så videre. Målet er å skape fellesskapsarenaer for både personalet og barna. Det er også tett samarbeid med SFO-nettverket i bydelen. Bydelsnettverk og fagdager for SFO er satt i system i regi av en prosjektstilling i Trondheim kommune med ansvar for et såkalt Kvalitetsprogram for SFO.

Saupstad SFO legger vekt på at de som har kurs hos dem, skal ha kunnskap om og interesse for barn. Alle som har kurs ved SFO har de samme kravene til vandelsattest som de SFO-ansatte. «Det viktigste med eksterne samarbeidspartnere, er at de kan opptre som forbilder og har en interesse for barn og vet hvordan

man leder en barnegruppe,» sier SFO-leder.

3.4 Forpliktende samarbeidsavtaler

Saupstad skoles samarbeidspartnere omfatter en rekke lokale aktører, som andre barnehager og skoler, idrettslag, kulturskolen, Frivillighetssentralen, lokalt næringsliv (butikker), biblioteket og kirken. Saupstad skole har vært opptatt av å få på plass forpliktende samarbeidsavtaler med sine samarbeidspartnere, og mener at det er en forutsetning for å lykkes med å utnytte ressursene i nærmiljøet og på nasjonalt plan.

[Se eksempel på mal for samarbeidsavtale her \(pdf\).](#)

3.5 Måltider

I prosjektperioden hadde Saupstad skole gratis frokost for 1.-7. trinn. Barna fikk tilbud om havregrøt og brød, noe skolen fikk veldig positive tilbakemeldinger på fra foreldrene. Ordningen ble avviklet høsten 2012, men nå er det frokost på SFO hver dag som dekkes av kostpengene. I tillegg tilbyr SFO et måltid etter skoletid hver dag hvorav et varmt måltid tre ganger i uken.

Saupstad skole er opptatt av å sikre en god ramme rundt måltidene med voksne barna kjenner fra før i arealer barna er i til vanlig, innenfor en fleksibel tidsramme med sikret overgang til friminutt.

3.6 Elevdeltakelse og medvirkning

Ved Saupstad skole har de fokus på elevdeltakelse og medvirkning i utvikling av skoledagen. Dette gjelder både fysisk aktivitet, frokost, fargerik fritid (valgfag), leksehjelp. I fargerik fritid er prosessen lagt opp med elevmedvirkning fra a til å. Elevrådet har funnet på navnet på ordningen. Saupstad skole foretar en systematisk evaluering og forbedring av fargerik fritid med elever og aktører hvert halvår. To ganger i året ser skolen tilbake på forrige semesters evaluering, som legger grunnlaget for neste semester på samme sesong. Saupstad skole vektlegger elevenes forslag til hva som har fungert bra og dårlig. Elevene får være med på å velge hva slags aktiviteter de vil ha.

